

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTOI SZÁLLÁS:

belső magyarutca 408 szám alatt.

Megjelen a lap hetenkint négyszer u. m. Vasárnap, Kedden, Csütörtökön és Szombaton.
Ara évfolyamra 3 ft. o. é. Hirdetési ár: négyhatszor sorért először 7 kr., másodszor 6 kr., harmadszor 5 kr. o. é. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj. Elküldetés a hirdetés a kiadó-hivatallal keseltetik.

KIADÓ-HIVATAL:

Központosa, STEIN J. könyvkereskedése.

Kolozsvár, nov. 1-jén 1861.

(H. S.) Hajdan volt a persáknál egy sajtászerű, azonban tanulságos szokás: az, hogy a ki a királynak nagy dolgokban tanácsot akart adni, arany-táblára állították, s úgy mondta el azon az ő bölcs tanácsát, s ha ez üdvösnek találtatott és eredménye az állam javát előmozdította, az érdemes tanácsos jutalmul nyeré azt az arany-táblát, a melyen állott, midőn tanácsát a királynak elmondá, ellenkező esetben pedig — rettenetes, de Aelian (lib. 17 de var. hist.) írja, hogy — megkorbácsoltatott.

Mily barbár szokás volt! A minő ama nép, s ama kor vala! Bezzeg a mai polgárisult világ folyása szerint az európai államok történetében a rosz tanácsosok legfőleg abban a büntetésben részesülnek, hogy legkegyelmesebben elbocsáttatnak — fényes nyujdíj, s excellentias címmel.

De ama barbár szokás eredményeiben volt valami jó; az, hogy az uralkodót megóvja önző és szivtelen albülsék, s könnyelmű charlatanok ámitó tanácsának üdvtelen befolyásától, s ő felsége, a persa király, mindig nyugodt lehetett az iránt, hogy az az ember az arany-táblán, félre téve minden önámítást, elfogultságot, stb. jól megfontolta, hogy mivel álljon elő: csak a val, a mi a jó sikerre vezet.

E szokás második részének durvaságát egészen kimenté a magas érdek; mert hiszen mi volt e szokás egyéb, mint egy nagy eszmének, azon elvnek fogantatása, hogy az államérdek javára a nép valódi bölcsesi szabadon gyakorolhassák befolyásukat, de visszaszabtassanak az illetéktelen kontárok, elfogultak, s önzők, a kik a nagy közérdeket saját személyes érdekeiknek alárendelni hajlandók.

Sokszor jutott eszünkbe ezen tanulságos szokás, midőn a történelem lapjait forgatva, hatalmas uralkodók bukásának eseményeiről, s az ezt előidéző előzmények- és befolyásokról olvasgatánk.

Eszünkbe jutott az akkor is, midőn közelebből, ugyszólván szemünk előtt folya le Olaszország színpadán azon véres dráma, a melyben egyik trónt a másik után látók összedőlnek.

Rosz tanácsosok, a kiket csupán a jutalom édes reménye vezet az „arany-táblára”; rosz tanácsosok, a kiket az önérdéken kívül legfőleg egy rögeszme lelkesít, melyet csalhatatlannak hisznek; rosz tanácsosok, a kik hatalompolcra emelkedve a pártfogás vagy szerencse karjain, állásuk szédelgő magasságából csak nyomoru férgeknek nézik az embereket; tanácsosok, a kik az elnyomott népek sohajait megvetik, vagy önámítólag csak átmenő gyöngye déli szellőnek veszik, s nem gondolják meg, hogy az a „déli szellő” a trón sarkait megrendítő orkánná növekedhetik; tanácsosok, a kik számításaikból mindent kifelednek, a mi keblökben a hatalomérzet édes kéjét csökkenthetné: a valódi jogerőt, melyet le lehet fojtani, de elrohasztani nem; a közvéleményt, a mely vissza nem rettenthető és meg nem vesztegethető, a korszellemet, a mely daczára minden örök, és zsandároknak szabadon jár, kel és hatja át az új-jászülető társadalmat, s végül magát a Gondviselést, melyet, a ki kihagy számolataiból, sima uton is felbukkanhat; ezek, az ily tanácsosok azok, a kik a dynastiák bukását előkészítik.

Igy bukkott meg túl a Póon három kormány, s bukófélben van a negyedik, a melynek összeomlása már csak idő kérdése.

Mily tanuság!

Fájdalom, hogy az, mint sok más tanuság, az osztrák államférfiakra nézve elveszettnek látszik, s naponta több tért látunk visszafoglalva oly elméletek befolyása által, melyek egyértelműek a törvényszentsége iránti hittagadással és a világszellem, s a Gondviselés hatalmának megvetésével.

A felelősség nélküli bécsi miniszterek áldástalan mindenhatósága, mely Ausztriát nagyhatalmi állásáról másodrangú hatalommá süllyesztette alá, mind inkább oly rendszabályok alkalmaztatásában nyilatkozik, melyek mindent képesek előidézni, csak békét, megnyugvást, s az államérdek biztonságát nem és mi méltán elkecsereztetve kérhetjük:

Hogyan, tehát nincs más segédszer a kétértel-

mű „újjaszületésén” kívül! nincs-e más arany-bánya, mint az alkotmányos pmok alatti!? nincs jobb kormányeszköz, mint az erszak!?

Imé, lassan de biztosan haladunk — visszafelé. Még mult keddi számunk távirati sürgönyében hoztuk azt a hirt, hogy a megyék tanácskozási joga fel fog függesztetni.

De mi alig hihettük, hogy hasonló elnémitási rendszer alkalmazása által komolyan szándékoltassék az alkotmányosság elvének hasonló compromittálása, s a hirt csak pusztá hallománynak vettük, annyival inkább, mivel némely tudósítások után remélni lehetett, hogy ő felsége visszatértevel Corfuból a magyar kérdést illetőleg szerencsésebb megoldási kísérletet, engedékenységet várhatunk.

Azonban távirati sürgönyünk igazolva lön; mert Forgách, a „magyar” kancellár, Magyarország minden főispánai és alispánához következő rendeletet intézett:

„15,621 sz. Ő cs. kir. apostoli felsége mai napon nyilvánított szóbeli legfelsőbb parancsával bármi nevű nyilvános megyei gyűlések tartását további legfelsőbb rendeletig határozottan betiltatni rendelte. Mely legfelsőbb parancsról oly felszólítással sietek Méltóságodat értesíteni, hogy jelen tudósítástom vévén, a kormányzásra bízott megyékben azonnal bármi néven nevezendő s bármily ügyi latti nyilvános megyei gyűlés tartását, Méltóságod személyére háromlandó felelősség terhe alatt föltétlenül megakadályozni sziveskedjék. Egyuttal megjegyzendőnek tartom, hogy ezen legfelsőbb parancs fogantatásának biztosítása végett általam egyszersmind az alispáni hivatal is tudósítatott. — Kelt Bécsben, 1861-dik évi mindszenthó 27-kén. Forgách s. k.”

Tehát vége a megyei municipiumoknak!

A magyar királyi helytartótanács legalázatosb repraesentatiója ő cs. királyi Apostoli Felségéhez f. é. oct. 16-kán tartott üléséből.

Midőn cs. s ap. kir. Felségd m. évi oct. 20-kán közölt legfelsőbb királyi elhatározásaival, hivatkozolag a „pragmatica sanctio” alaptörvényére, hű Magyarországa alkotmányos intézményeit, s az eze országot számos törvények, hitlevelek és biztosítékok alapját illető független közigazgatás s igazságszolgáltatás ismét helyreállítását elrendelni, s egyszersmind az 1741 dik évi 11. törvényezikk értelmében a magyarországbeli ügyeknek magyarországi tanácsosok általi kezeléséről s képvisdétéről legkegyelmesebben gondoskodni méltóztatott, nem lelete az ország összes népeinek a legmelyebb hódolattal nem éreznők azon percz fontosságát, midőn hosszú 12 év után dicső fejedelme kezéből az ország ismét visszanyeré azon ősi alkotmányt, melynek oltalma alatt nőtt és küzdött, virágzott és szenvedett, annyi századokon át.

Visszanyerve ezen fejedelmi tény által Magyarország koronájának elvont historiai életét s fényét, visszanyeré alkotmányos szabadságain alapuló önkormányzatát, mennyiben cs. s ap. kir. Felségd ez ország beligazgatását illetőleg a m. kir. helytartótanácsnak az 1723 : 97., 98., 101. és 102. törvényezikkek értelmében, s az 1843/4. évi 5. törvényezikk által az ország lakosai minden osztályaira kiterjesztett hivatalképesség figyelembe vételével ismét helyreállítását, annak az 1790. 17. t. cikk értelmében szervezését, egyszersmind pedig az ősi megyei rendszernek bizottmányok összeállítása általi életbeléptetését elhatározni méltóztatott.

Sietett ezen hűséges kir. helytartótanács cs. s ap. kir. Felségd legmagasb bizalmának hódolva, az ország beligazgatási kormányzatát átvenni.

Tette ezt cs. s ap. kir. Felségd iránti tántoríthatlan hűsége, s a haza iránti szeretete érzetében, s azon hő reményben, hogy mindazon kérdések, melyek a m. évi oct. 20-kán kiadott legfelsőbb királyi elhatározás tartalma szerint függőben hagytak, a korona méltóságával, és az ország törvényes kívánalmaival összeegyeztethető végmegoldást nyervén, azon nap, melyen országunk Hercegi-Prímása cs. s ap. k. Felségd felkent fejére szent István koronáját teendi, a teljes kiengesztelődésnek, s azon szívélyes viszony tökéletes megújulásának szép napja lend, mely a magyar s vele társnemzetek, s törvényes fejedelme közt mindenkor létezett, s boldogítónak hatott, s hogy ugyanazon nap meg lesz egyszersmind végleg állapítva és rendezve azon viszony is, mely az országot az új avatást nyert pragmatica sanctio kapcsánál fogva a birodalom többi tartományai s népeivel elválaszthatlanul összeköti.

Ezen viszonynak természetszerűlvé és szilárdá alakítása képezé cs. s ap. k. Felségd magyar kormányának

gondjait, s midőn ezen hódolatteljes igazgató kir. kormány-szék letett esküjéhez hiven az ország függetlenségét s ön kormányzatát biztosító 1790 : 10., 1715 : 3. és 1741 : 8. törvényezikkek paizsa alatt a törvény megtartása felett örökös, egyszersmind kötelességének ismeré minden törekvés-t oda irányozni, hogy az érzületek itt-ott mutatkozó ingerültségének csillapításával az ország és a fejedelem közti szükséges bizalom minél erősb gyökeret verjen, s gondosan készítsék elő az ut azon cél elérésére, melyet cs. s ap. kir. Felségd mult évi oct. 20-dikán kiadott legmagasb királyi elhatározásában kitűzni legkegyelmesebben méltóztatott.

Felségd magyar kormányának e komoly törekvése az ország legtöbb törvényhatóságainál támogatásra nem talált, s a higgadtabb tanácskozás s megfontolás helyett, cs. s ap. kir. Felségd udvari kancelláriájának, s m. k. helytartó-tanácsának törvényes állása vétetett kétségbe, az innét keletkező megyei s városi bizottmányi határozatok pedig annál könnyebben vezethettek a szélsőségek felé, minthogy a főispánoknak a higgadtabb elemeket, Felségd magyar kormányára czéljai érdekében felhasználni nem sikerült.

Mind a mellett, hogy a megyei s városi bizottmányok az 1848-dik évi törvények terére lépven, e törvényeknek tetteleg érvényt szerzeni iparkodtak s az által a közigazgatás rendes menetében súlyos akadályokat gördítettek, nem csüggedt ezen hűséges kir. kormány-szék törvényes kötelessége teljesítésében, nem csüggedt reményében, mert hinni akarta, hogy a 11 évi abszolút kormányzat szülte kedélyingerültséget a higgadtabb megfontolás váltandja fel, és pedig annál biztosabban, minél inkább meg volt győződve cs. s ap. k. Felségd elhatározott abbéli legmagasb akarata felől, hogy az ország hatóságai irányában tett ideiglenes intézkedéseknek az 1848-dik évi események után elkerülhetlenné vált végleges szervezése a törvényhozás utján eszközöltsék.

A hatósági nyilvános élet felingerült irányzatának mér-séklettel s engedékenységgel szemlélt első kicsapongásainak korlátozására enyhítőleg hatott, cs. s ap. k. Felségdnek az ország törvényhatóságaihoz f. évi jan. 16-kán kibocsátott legf. kegy. kir. leirata, mert ennek folytán a közigazgatási kormányzati rendszernek menete kezdett erősbülni s ezen m. k. helytartó-tanácsnak számos esetekben volt alkalma tapasztalni, hogy több megyékben a kétkedést a szilárdság, a tulesapongást a higgadtabb érzület váltá fel, mi reményt nyujtott ahhoz, hogy Felségd legmagasb személye s kormány iránti bizalom mindinkább erősbülve a kilitásba helyezett országgyűlésre a kedélyek higgadsága és a nézetek mérsékeltisége, annyira fog előkészített, hogy a megoldásra váró közzogi kérdések sikerteljes kiegyenlítését eredményezendik, mi tagadhatlanul magának az ország kormányzatának akadálytalan előhaladására is az utat legkedvezőbben egyengette volna.

Az ország független kormányzata iránt ekként feledező bizalmat mily mértékben ingaták meg a folyó évi febr. 26-ka után mindinkább nagyobb mérvben jelentkező aggályok, s mily kihatással voltak azok a csakhamar megnyitott országgyűlés egész folyamára, cs. s ap. kir. Felségd előtt bölcsen tudva van.

Mind a mellett, hogy ezen kedvetlen kihatás a bel-igazgatás ágazataira sem maradt következmények nélkül, mennyiben a megyék részéről a költségvetések felterjesztése iránt a fentebb idézett legfelsőbb királyi leirat folytán mutatkozott készség mindinkább enyészni kezdett, mégis több megyék a megyei költségek fedezésére szükségesített pénzösszegnek házi adó utján kivetését s beszedését mellőzve, költségvetéseiket megállapítás, s az illető pénzmennyiség utalványozása végett ezen magyar kir. helytartótanács-hoz felterjeszték.

Mily nehézségekre talált azonban ezen hűséges igazgató k. kormány-szék, a megyei közöltségek utalványozása iránti intézkedései körül a pénzügyi hatóságoknál s közlegknel, ezt cs. s ap. kir. Felségdhez f. évi april 17-kén 21,886. sz. alatt intézett legalázatosabb feliratában bővebben előadni bátorzkodott.

Mellőzve azt, hogy a megyei költségek fedezésére szükségesített pénzmennyiségnek, az illető pénztárak által, az e helyről utalványozás ellenére megtagadott kifizetése, az érdeklött megyéket a szükség szülte azon kényszerítő állásba jutatta, hogy daczára a legfelsőbb parancsnak, a megyei házi-adó kivetését elhatározni kénytelenítették, — a pénzügyi közlegkek ezen eljárása bő anyagot nyujtott ezen m. k. helytartótanács irányában bizalmatlanság élesztésére, s eppen azon hatóságok részéről történt, melyek különben cs. s ap. k. Felségd legmagasb szándékainak előmozdításában, ezen hűséges igazgató kir. kormány-szék támogatására, s törvényszerű tekintélyének megszilárdításában közreműködésre hivatnak.

Ha már a fentebbi esetek ezen hódolatteljes kir. helytartótanács tekintélyének csorbitásával, ez iránti bizalmat megingaták, mentül nagyobb mérvben kelle e bizalmatlanságnak növekedni az országban azon legmagasb intézkedés folytán, mely szerint cs. s ap. k. Felségd hű m. k. helytartótanácsának meghallgatása nélkül, a volt szerb-bánsági közigazgatási terület szerb népességéből alakulóban szerb nemzeti gyűlés megtartását engedélyezni méltóztatott, s mely legmagasb intézkedés nem tartalmára, de keletkezésére nézve ezen hűséges igazgató kir. kormány-szék cs. s apostoli kir. Felségd előtt f. évi mart. 13-kán 15,410. sz. alatt

kelt feliratában aggodalmait jobbagyi hódolattal nyilvánítani bátorkodott.

Kötelességének ismerte ezen hűséges kir. helytartótanács folyó évi május 22-én 29.628. szám alatt tett felterjesztésében az iránt is a legmélyebb tisztelettel felszólalni, hogy cs. s. ap. kir. Felséged folyó évi május 15-én kelt legmagasb határozatával minden ez országban alkalmazott cs. kir. polgári állam-hivatalnokot s szolgát, valamint az e honban állomásozó cs. k. pénzügyi örlegénységet továbbírt rendeltet, katonai törvényhatóság alá állítani, következőleg bünvádi és polgári jogügyekben a budai és temesvári hadfőparancsnokságok, illetőleg az ottani katonai bíróságok alá rendelni méltóztatott.

Felséges császár s apostoli király!

Az 1723-dik évi 101. t.-cz. világosan azt rendeli, hogy a m. k. helytartótanács független legyen minden udvari dicasteriumtól, s egyedül és közvetlenül cs. s. ap. k. Felségedtől vegye parancsait.

Az 1662. évi 4-dik és 1741. évi 11-dik törvényczikk azt tartalmazza, hogy cs. s. ap. k. Felséged magyar ügyekben csupán magyar tanácsosok tanácsát használni méltóztatassék.

Az 1723. évi 51. és 83. t.-czikk szerint az országban lévő bármily hivatalnokok csupán az ország törvényei alatt állhatnak.

Az 1723-dik évi 102. t.-czikk eltiltja a m. kir. helytartótanácsot a hazai törvények elleni rendeletek végrehajtásától.

Ily világos, az ország független beligazgatására vonatkozó, s cs. s. ap. kir. Felséged mult évi oct. 20-án kiadott legf. királyi elhatározásával is szoros összefüggésben álló törvények mellőzése, a pénzügyi hatóságoknak ezen hűséges m. k. helytartótanács törvényes intézkedéseibe való nemcsak beavatkozása, de azok foganatosításának tényleges megakasztása, valamint az említett hivatalnokoknak a szolgálatszemélyzetnek katonai bíraskodás alá lett rendeltetése, ugyazint a katonai hatóságoknak egyedül s kizárólag polgári intézkedést igénylő ügyekbeni rendelkezése, a valódi alkotmányos kormányzat iránti bizalmat nemcsak tökéletesen megintatá, hanem azon erős hiedelemre, hogy ne mondjuk, meggyőződésre készítet az ország törvényhatóságait, miszerint ezen engedelmes m. kir. helytartótanács cs. s. ap. k. Felséged legmagasb akarata kifolyásában az 1724. évi 102. és az 1790. évi 10. t.-czikk tartalma ellenére, s azok mellőzésével az absolut kormányzat elveinek hódol.

Felséged legmagasb személye s a haza iránti tartozó hűség ellen vétele ezen engedelmes m. k. helytartótanács, ha el nem ismerné azt, hogy a nemzet Felséged dicső személye s trónja iránti ragaszkodástól áthatva, a megoldásra váró közjogi kérdések békés kiegyenlítését forrón óhajta, de ez óhajtatást az ország sarkalatos törvényeiben alapuló jogoknak s a független kormányzatnak eszméjétől elválasztani nem tudja.

De meg kelle a higgadtabb érzéseiknek is ingattani az alkotmányos kormányzat iránti hiedelmükben, midőn kénytelenek tapasztalni, hogy az igazgató királyi kormányzók a nélkül is megtámadott tekintélyének s törvényes állásának csorbításával törvényszabta eljárásaiban idegen hatóságok részéről oly beavatkozások történnek, melyek házáknak törvényeivel homlokegyenest ellenkezők, midőn tapasztalni kénytelenek, hogy rendezett állam eszméjével össze nem egyeztethető dualismus terjedésével az alkotmányos kormányzat létezése mindinkább háttérbe szorítottatik.

Nem tartózkodik, sőt tántoríthatatlan hűsége érzetében kötelessnek érzi magát ezen engedelmes m. kir. helytartótanács cs. s. ap. kir. Felséged előtt nyíltan és őszintén bevallani, hogy a bizalom tökéletes felbomlásával ezen igazgató kir. kormányzók mindaddig, míg törvényes tekintélye s állása ellen irányított beavatkozásoknak Felséged királyi törvényes hatalma által hathatós gát nem vetettek, Felséged és a haza várakozásának a leghűségesebb s legjobb akarata mellett sem leendő képes megfelelni.

Ezen engedelmes magyar királyi helytartótanács azon erős meggyőződésben él, hogy azon intézkedések, melyek a törvényhozó testület feloszlatása után némely megyék s városok által hozott határozatok következtében életbeléptetni szükségesnek tartattak, s mely intézkedésekre nézve ezen hódoló igazgató kir. kormányzók aggodalmait cs. s. ap. k. Felséged előtt f. é. aug. 29-én és oct. 3-dikán 50568. és 57750. sz. alatt kelt legalázatosabb feliratban nyilvánítani bátorkodott, az óhajtott sikert alkotmányos uton alig eredményezendik, s minden oly kísérlet, mely az ország élel alkotmányától eltér, a kedélyek megnyugtatója, s a békés kölcsönös kiegyenlítés helyett az ingerültséget csak fokozni, s a bonyodalmakat növelni fogja.

A remény — a jelen súlyos, s ez országot s annak lakosait szüntegy, mint az egész birodalomra károsan kibátó állapot megszüntetésére, s a törvényes rend, valamint ezen engedelmes kir. kormányzók tekintélyének s hatáskörének visszaállítása s megszilárdítására nézve, egyedül cs. s. ap. kir. Felséged legmagasb személyében összpontosul.

Magyarországban a kormányzók a főispánok, ők vannak hivatala s kormányhatalma a megyékben képviselni, nekik kell a közvetítő kapcsolatot a legfőbb hatalom, s az alkotmányos megyék közt képezni. (Folytatjuk.)

Dézs, oct. 27., 1861. — A minden igaz hazafit oly közelről érdeklő, kedélyzajtató s lelkiünk zakadatalt hűlámzába tartó jelen válságos politikai helyzet szemlélésétől szabadon az olvasó figyelmét más tere vinnem s egy szerény polgári estélybe vezetnem, melyet helybeli ev. ref. iskolai igazgató-tanár rendezett az este, a helybeli tanoda hallgató terében, hová hivatalosok voltak a serdültebb tanuló ifjúság, az inkább tudományal és irodalommal foglalkozó egyének, s a polgári osztály néhány előbbkelő tagja. A ki azt hinné, hogy pusztán eszem izsom s dárdozásra gyűltünk össze, a mostani körülmények között csak hibázhatna, amde az estélynek magasabb szellemi célja volt, s a vacsora csak befejezése volt, régi jó magyar szokás szerint az ünnepélynek, a melyet leírni érdekesnek tartok.

Kovács F. igazgató-tanár a helybeli ev. ref. iskolában négyrendbeli jutalmat tűzött ki, történelmi értekezlet, számtani megfajlás, szép-írás és rajzolásból beadandó legtekélyesebb műre, melyekre azonban csak a dézsi iskolából a kolozsvári ev. ref. tanoda falai közé jutott s tudományos képezéseket ott folytatott ijak pályázhattak. Beadott 14 pályamű, a melyek megbiálása a kolozsvári tanári karra bízott, s kolozsvári tanár T. Sárkány ur jelentése szerint jutalomra érdemeseknek táltattak, mint az estély végén innepélyesen felbontott jelígs levelekből kitűnik: Macskási Sándor „Zrinyi Miklós, a sigei vári hős” czimű értekezése. Macskási Ferenc egyenleti megfajlása, Macskási Sándor rajzolatja és Biró József széprása. Dicséretre érdemesített Nemes Sándor Zondija: Lászlófi K. szép írása. A két történelmi értekezés fel is olvastott, mit a jelenvaló nagy gyönyörűséggel hallgattak végig, mit követett a jutalomdíjak két 10 frtos, két 5 frtos innepélyes kiosztása, a jutalmazottak megjelenezetett. A vacsora közben hazafias pohárköszöntések hallottak arnyos száju szónokunk Medgyes Lajos és Kovács Samutól, égít az innepély berekesztésével felállva a „Himnusz” és Szózat” énekelte. Meg kell jegyeznem, hogy a két történelmi értekezlet, mind a stílus, mind a helyes felfogás tekintetéből sok fiatal írónak mintául szolgálhat, s bármely politikai lapban méltó helyet foglalhat. Sokszor megjeleneztek a jeles tanítói képzettségű igazgató-tanárt, kinek felügyelete s oktatása alól annyi jeles ifju került a kolozsvári kollegyomba.

Időjárásunk ugyan nem kedvező. A szinte egy hónap óta tartó száraz hideg évi miatt nem vehetnek gazdáink, s kik vetettek is, alkalmisint ki kell szántaniok vetésüket, mert kiveszett. A kútakból a víz apadóban, a malmok nem járhatnak, az örlés fenakodott; ily körülmények között csak elismeréssel tartozunk helybeli gőzmalom-tulajdonos Krémer Samu azon emberbaráti ajánlatáért, hogy holnaputántól kezdve, ámbár kárával nagánosoknak is fog örölni bármily kis mértékben, még törőbuzát is, hogy a földnépe liszthiányt ne szenvedjen.

A gabonaszüke alkalmából betiltott szeszgyártás iránt kiadott főkörmányszéki enedet ellenére a pénzügyigazgatóság a pálinkának gabonaművekből főzését megengedte, s az egy pár napi szünetelés után ujabban megkezdett a helybeli szeszgyárban.

A szüretnek is vége, nagyon kevés, de jó bort szüretünk, alig lesz annyi borunk, mennyibe ölhetjük hazafi földmunkait, s már is zakatnak bortermelésünk bevallásáért, hogy a borfogyasztási adt kiróhassák. Ugyan meddig kell még túrtunk a sok méltalanitást? r. l.

A mezősegről. A „Korunk” 213 számában mezősegi rendes levelező felhozta a szilvási tagosítást — abba említi, hogy mint szolgabíró bevezettem egyenesen a mérnököket, megígérttem segédkezett nyújtani minden technikai munkát elősegítésére, azonban a nép megtagadván a kellett nap-számokos adását, sőt ingótorokat adni is vonakodik, s így negative tették magokat. Én, mint szolgabíró, többször megjelentem, és a helyett, hogy intézkedtem volna egyenesen „habozva” azt állítottam, hogy nincs utósításom több, mint bevezetni a mérnököket, mely által író a szolgabírói hivatal tekiényét csorbítottak látja; uraim a dolog így áll: miután a volt cs. kir. urbíri törvényszék a szilvási tagosítást ítéletben kimondotta, a mérnökök bevezetését meg is kísértette, azonban a nép tetteleg ellene szegült, bekövetkezvén az alkotmányos kor, a birtokosság folyamodott a tisztelt tiltos főispán urhoz, miszerint intézkednek a mérnökök bevezetése felől, melyre főispán ur hatályosan rendelkezett hozzá, mint járási szolgabíróhoz, hogy a mérnököket vezessem be, s ha ellenszegülés lenne, az azt követőket, mint törvény apódokat kísértessem a megye fogházába. A tisztelt rendet értelménél fogva, kiszállottam a mérnök urakat a bíróság jelenlétében bevezettem, a monastérbeli pap megjelent a filusi közönséggel dilatot kérni, de miután kimondottam, hogy mint pap folytassa maga kötelességét, mert valamint el bele nem szölok a papi hivatalába, ugy következőleg el nem szenvedem, hogy magam hivatalos dolgaimba bele szöljön, így minden ellentállás nélkül megtörtént a bevezetés, hanem valamint egyekben, ugy itten is működik a szonoz kéz alattomban, s sikerült is kivinni, hogy a falszik negative tegyek magokat munkások kiadására, a főispáni rendeletnél tovább nem léphetvén, azt följelenttem, a tiltos főispánnak, következőleg rendelkezett a kolozsmegei alkerületi alispánnak kiszállani, mint történt N.-Czegen s, az engedetleneket reászorítani az engedelmessegre; én ezen megtámadtatásomat hirlap útján elfogadnám bárkitől is, habár elferdítve vannak, a mezősegi r. l. urtól nem, sőt visszaütasítom, olyan ember, ki mint jegyző hűségesen szolgálta az absolut kormányt, referense volt a járási Vörsehernek, megszűnvén az absolut Bach-rendszer Kolozsmegei bizottmánya a mezősegi levelezőt kinevezte alszéki bírónak, erre dűbbe jött. Stallumát a főbírnak elébe tette, hogy öt, mint tanult embert, mért méltóztatta csak alszéki bíróságra, midőn mondtak, hogy ezen megtszittetést a bizottmánynak méltányolni kell, felelete ez volt: a megye öte ne tisztelje, neki nem kell a hivatala, következőleg a második és bizottmányi gyűlésen ki is maradt, azt kérdem a világtól, melyik szebb állás egy beamter világban jegyző lenni vagy alkotmányos életben hazájának mint székbíró szölgálni!!! Mezősegi r. l. urnak, ki magát feltöltö a gyitjének a Széchenyi „Albumra” én adtam 5 frt o. é., s mások is, már egy éve eltelt sem pénz, sem posztó, hát az irodalomra is káros befolyást kell hogy lássunk; vágyázzunk uraim, kik hazánkat szölgálnak, mert örök lehetnek, kik örömmel innak ellenünk, csak hogy szölgáljanak elleneinknek, ezen mezősegi r. l. ur a sz.-péteri júliusi vásár alkalmával egy pandur este kilötte a puskáját, minthogy az eső megverte, azt kitisztítandó, ezen szegény pandurokat rögötön kirattatja a hirlapba, és magyar zsandároknak nevezte, ha bonfi kebellet érezné, ezt nem tenné, sőt méltányolni kellett volna, hogy 3 pandur 10,000-re menő vásáros népet két hétig illő csendben tartott.

Sz.-Mihálytelkén 1861 oct. 20.

Eperjesi László.

KÜLÖNFÉLÉK.

* A „M. Sajtó” kolozsvári levelezője írja, hogy a királyi főkörmányszék a királyi hivatalosok névsorát a napokban felküldötte Bécsbe, s a kísértő iratban implicite kifejezte, hogy az csak egy, a Magyarországgal való közös gytlés belegegyezéssel ad hoc tartandó egyetlen erdélyi országgyűlésen lehetne törvényesen használható, de azon, s olyanon, a minő célba van véve, a kir. főkörmányszék meggyőződése szerint nem.

* Ugyanazon levelező szerint fejevári görög egyesült esperest Pap Agostont, éppen az istenitisztetel alkalmával, maguk a románok némely politikai izgatók ösztönzéséből csakugyan oly bántalmakkal illették, hogy felsőbb helyre védelemért kellett folyamodnia.

* Irtuk volt, hogy Pestmegye tisztikarát a volt főispán Föthra búcsulakomára meghívta. Ezen innepélyes jelenet oct. 25-én valóban véghez is ment. Gr. Károlyi István a parkban elébelovagolt a vasutról érkező vendégeinek, kik aztán Föth nevezetességei: a kastély, könyvtár, templom, kert stb. megsemlélésében gyönyörködtek. Déli 12 óra tájban a kastély nagy teremében Nyáry Pál a tisztikar és bizottmány nevében jeles búcsubeszédet mondott a főispáni helytartó grófhoz; 3 óra tájban következt a fényes ebéd, melynél jeles felköszöntéseket mondtak többek közt: Rákóczy János főjegyző gróf Károlyi Istvárra és Nyáry Pálra, Ivánka Imre országgyűlési képviselő Deákra, majd Beöthy második-alispánra, gróf Károlyi Lajos Pestmegyére, Jókai Mór „azon kincser, mely minél több részre osztatik, annál nagyobb lesz” azaz: a hazaszeretetre; Királyi Pál a népre, Scheier Sándor Kubinyi Ferenczre, s Kovács Ilyés egy humoristás felköszöntést Scherlingre. Ebéd után táncmulatság rögtönzött a főthi falusi menyecskékkal és leányokkal. Esti hét órakor a vendégek egy része távozott, míg a más rész másnap reggelig élvezte a nemes gróf vendégszerető sziveségét.

* Oct. 25-dikén éjjel 11 $\frac{1}{2}$ órakor Horváth Szaniszló, volt cs. k. főhadnagy, jelenleg pestvárosi törvényszéki inok és testvér Mihály hazafelé menve, a szervitátéren két katonatisztet s egy kirtókalapu polgári egyennel találkoztak. „Servus cylinder!” mondá Horváth Sz. testvéreinek. Amaz németül rákáltott: Mi baja az én cylinderemmel? Semmi! válaszolák a Horváth-testvérek, s azzal tovább mendegéltek, de a katonatiszt utánok iramodván, kivont karddal megtámadták, s miundkötönek fején veszélyes sebekeket ejtettek. Horváth Szaniszló és Mihály az egykori kecskeméti megyefőnök fia. Egyiknek homloka, másiknak fületétől kezdve koponyája van vágással ellátva. A megtámadottaknál semminemű védeleszköz nem volt. Hirszerint az ügy megvizsgálására vegyes bizottmány nevezett ki.

— Magyarországi hg-prímásának a kancellárhoz intézett leveléről ezt írja a „Neueste Nachrichten”: „Alig bátorokunk Magyarország ősz herceg primásának ez iratához néhány szót csatolni. A nemes igazság, mely ez iratba mintegy érezésével metszetett be, annál nagyobb, keneteljesebb jelentőséget nyer, mivel azt egy oly férfi mondja el, kinek bucsúzó tekintete a földi dolgokat az önzés minden hű mozzanatától s a világi befolyás s pillanatnyi hatalom hajbásztatától szabadon szemléli. Ez egy valódi istenküldöttnek hangja, egy erős látók szava, ki népe sorsa fölött mélyen aggodva, szíve mélyéből egy utósó komoly, intő szöveget s bölcs tanácsot intéz e föld hatalmassaiboz. Hol egy ily magas szöveget, mintegy az örök béke virányáról, hangzik át immár hozzánk halandókkhoz, ott talán ama kis kerekesszű, mely itatós papirosan mindennap a nagy napi kérdéseket feldolgozza, meg is állhatna s elhallgathatna. Sokkal inkább helyén volna itt, esőndes megállapodással, tisztult értelemmel — mit a pillanat szenvedélyes sugallatai meg nem zavartak, a dolgok helyzetét mérlegelni s minden előítélet nélkül fontolóra venni, mit remélhetünk, mit tancsolhatunk s mit tehetünk még! A herceg primás irata valóban nem kevesebb, mint a mai Magyarország politikai végrendelete, azon Magyarországé, mely a békét s kiengesztelődést őszintén akarja, mely leghelsőbb meggyőződésből sorsát Ausztria többi országaival összefűzni kívánja. Ha ezen utolsó szabad akarat, a mint az Magyarország fölelképésztora szöjából hangzik, az uralkodó trónja előtt meghallgattatik, akkor ez irat oly békeeszközzé alakulhat, mely alapját képeznék a magyar országgyűléssel újabb értekezleteknek s azon inaguralis diplomának, mely a jelen alkotmányos bonyodalmaknak s egyszerismind Ausztria belvároainak végét szakítaná.” Így ír a „N. N.” De a centralista lapok szöjtök szöjnak a bihoros főpap, s vak. öritlt dűbökben megkáromolják a leghűbb tanácsadót.

— A oct. 27-ki „Wiener Ztg.” jelenti: Ó cs. kir. Apostoli Felsége f. hó 24-ki legmagasb határozata által Varasdegye örökös főispánját, Monyorókeréki gróf Erdődy Jánost, továbbá Pozsegamegye főispánját, Daruvári gr. Janovich Gyulát, végre Szerémmege főispánját, Verőcei gróf Pejacsevics Pétert, főispáni méltóságaitól fölmenteni, s Varasdegye főispáni helytartójává Hizanoveczi Pisacsics Frigyes, a báni tábla tlnökét, főispánokká pedig Pozsegamegye számára Spun Frigyes, a báni tábla tlnökét, s Szerémmege Kuzsevics Svetoazr zágrábi helytartósági tanácsost kinevezni méltóztatott. Varasdegye és Szerémmege — a három legzaggdagabb horvát szlavon megye — lakót fájdalomosan érintendi ez esemény hire, mivel nyilvánvaló dolog, hogy ők eddigi főispánjaikat a legnagyobb mértékben tiszteltették, szerették s végettük a varasdi és pozsegaiai Ó Felségre feliratokat is jntézték, s a zágrábi országgyűlésben részt vett követeiknek bizalmatlanságot szöjavaztak: miért nem léptek fel gróf Erdődy és gróf Janovich ügye mellett?!

* A „Neueste Nachrichten” azt mondja e feliratról, hogy az azon határozottsággal nem bír, melyet sajátlag annak adni akartak. Ez okmány egy egész sorozatát tartalmazza ugyan a sérelmeknek, de azok mindössze egy jelentés alakjában vannak összeállítva, a nélkül, hogy valami következtetés csatolatnák hozzájuk, mely a megsértett hazafii érzelemből származott volna. — Az „Ost und West” helyesen jegyzi meg: hogy a magyar alkotmány államjogi

ügyekben csak egy közvetítőt ismer a király és nemzet közt, s ez az országgyűlés. Ha a helytartótanács a jelen alkotmányos bonyodalmakból egy kivezető utat akart keresni, kereste volna azt egyenesen az országgyűlésben s ezért az országgyűlés mielőbbi összehívása mellett kellett volna remonstrálni. Egyéb eszköz nem vezethet célhoz, legkevésbé pedig nem alkotmányos eszközök, melyek mit sem érnek, midőn az alkotmány helyreállítása s biztosításáról van szó.

* Árpád sírja. Egy delejes álmu ref. lelkész, mint S. megbízható kntföböl értesül, Árpád sírjáról közelebb több tanu előtt így nyilatkozott: Árpádot O Budán temették ugyan el, de Kun László az ellenség elől Vác környékébe vitette, s ott a keleti kaputól 200 s néhány lépésre temette újra el, hol most egy kúp-alaku domb (kápolna) van. Árpád két koporsóban nyugszik, az első kő, a másik ezüst; vele van eltemetve 14 fontos nyolcz szögletű buzogánya, sordonyos inge, érez sisakja; a koporsó külsőjén pedig arcképe van bevésve.

— A Kisfaludi-társaság ügyében. — Többfelől tudakozásra van szerencsem kijelenteni, hogy a kik a társaság alapítói közé lépnek s a tőkét maguknál megtartani kívánják, addig is, míg az alapítványlevél mintája elkészül, elegendő, ha törvényes kellekkel ellátott rendes kötelezvényt küldenek be, sőt az sem akadály, ha magukat csupán magán levélben kötelezik; társulatoknál, egyleteknél, községeknek pedig a jegyzőkönyv megküldése, vagy hivatalos tudósítás ideiglen pótálja a szabályszerű kötelezvényt. Pest, oct. 22. 1861. Arany János, igazgató.

* A horvátoknak a magyarok iránti rokonszenve közelebből ismét nyilatkozott. Egy somogyi parasztnak ugyanis, a ki veteményekkel kereskedik, a zágrábi pénzügyi elvett 80 frtnyi jöfőle magyar dohánnyát s a pénzbírság fejében elárvereztetve a szegény paraszt lovát és kocsiját. Néhány horvát ur előre összeheszt, s a néhány száz forintnyi értékű lovakat 40 frtért, a kocsi pedig 12 frtért megvén, lovakat s kocsi ingyen visszaadták a magyar parasztnak, a ki hálálkodva távozott a testvéri vendégszerető földről.

— Az O. u. W. újdíki levelezője írja, hogy az újonnan alakított szerb vajvodina teljes autonómiát fogna kapni, belőle oly városok s falvak, melyekben nem laknak szerbek, kizártnak, ellenben a tömör területen kívül eső szerb lakosság községei bele fognak beletartozni; felosztása nem megyeszertű lesz, hanem kerületek szerinti. A vajdát az összehívandó kongresszus választáná. Ezeket a levelező jól értesült forrásból akarja tudni.

— Az elűzött szerb fejedelem, Karagyorgyevics Sándor, oláhországi jóságára utatában Újvidéken menőven kereszttől, a szerb lakosság által nagy ovációkkal fogadtatott. Megígérte nekik, hogy Újvidéken fog letelepedni s annak környékén jószágot is ohajt venni.

— A tisza vaspálya-társaság az Arad- és Gyula-Fejérvár közti vaspályavonal kiépítését legközelebb fogantatba veendi; e végből a vonalért megsemmisítésére már mérnököket is kiküldött. Ezen vonal mindenütt a Maros jobb partja közelében fogna építtetni.

— Nagy-Körös városának e hó 27-dikén tartott községtanácsi ülésében határozattal lett, hogy a községtanács s az alkotmányos tisztikar becsülettel több helyt nem állhatván, hivatalát leteszi és ezt a helytartótanácsnak küldöttéleg oly megjegyzéssel adja tudni, hogy a városi hivatalok betöltéséről legfőbb egy hét alatt intézkedik.

— A belényesi kerület józsefmű, ildomos országgyűlési képviselője Papp J. — kit választókerületében minden községt. kintitással fogadott: — az aradi román püspök rendelete folytán esperesi állomását elvesztette. Ez intézkedés a bihari értelmes román népnél csak visszahatást fog gerjeszteni.

— Nogród megye, Szügy nevű helységéből Sz. M. ur arról értesíti a „P. Napló“-t, hogy hozzá f. hó 22-én, minden híradás nélkül, egy szakasz katonát szállásoltak be a 8-dik dzsidás-ezredből. Az érdekelt tudósító kérdést intézett a katonákhoz a beszállásolás oka felől, s azon választ nyerte a vezénylő tisztől, hogy „ez a hadi fuparancsnokság rendelete folytán történik a Kápy Eduárd uron elkövetett kelemetlenségeiért.“ Most van katona elég.

— Hallomás szerint a hazánkba szánt zsandárok jövőre magyar ruhát fognak viselni; a mintáitöny legfelsőbb helyre már fel is van terjesztve.

* A velencei emigransok számát 50,000-re teszik. Közülök 40,000 részestül segélyben a segélyező bizottmánytól, melynek élén Techio olasz alsóházi képviselő áll.

* Párisban új röpirat jelent meg; czíme: „Anglia; Ausztria és a compiégnai találkozás.“

* A fiuemi rendőrbiztos Gerimbort működését azzal kezdte, hogy Walaszig és Huber Károly ottani polgárokat maga elé idéztette, s miután velök két óra hosszat politizált, kinyilatkoztatta, hogy a magyar ruha viselését, ha ez még tovább is figyelmet ébresztene és tüntetésre szolgáltatna okot, el fogja tiltani. A két polgár azonban kijelenté, hogy miután a magyar viselet mindenkinek meg van engedve, e tekintetben csupán a tényleges erőszaknak fognak engedni.

* Mi a fináncz? A „P. Lloyd“ írja, hogy egy falusi por a napokban beállt egy pesti kávéházba, s kérdi: nem vesznek-e finánczot? A közönség, mely maga is szeretne már egyszer tudni a még meglévő efféle készleten, kíváncsi volt mégis, a melyeket az atyafi áruba bocsátott, s kéri, hogy mutassa elé a portékát. Erre a falusi ember elővesz egy palackot, mely tele vala piócákkal, vagy mint Erdélyben szokás mondani „vérszópók“-kal.

* Magyarországon a lőporárusoknak meghagyatott, hogy csak érvényes fegyverengedmenyekkel szolgáltatassanak lőkészletet.

* Smolkát, a derék lengyel pártvezért nagy csapás érte. Neje Lembergben meghalt.

* A „Stürgöy“ bécsi levelezője írja: A hg-prímásnak a kancellárhoz intézett válasza az unjonozás dolgában itt, a legfőbb körökben a legkedvetlenebb benyomást tevő, s ezen benyomást még növelte azon körülmény, hogy a kán-

déses okmány előbb jelent meg, mintsem az a kancellár és ő fge kezébe juthatott volna. Ő felsége kinyilatkoztatta volna, hogy mindezen eljárás, mind az immodor által legmagasb személyét sértve érzi. Az ügynek 24 óráig igen komoly színe volt; találkoztak a kik szigorú rendszabályokat ajánlottak, s a magyar kormányférfiaknak nagy erőmegfeszítésbe került, a dolgot kiegyenlíteni.

* A „Fortschritt“ valamennyi prágai és pesti publicistát dühöngő tébolyodottak, s tökfiklonak nevez, és ugyanekkor azt mondja, hogy ő a civilizatio nevében küzd. Mily szemtelen! (Az ő stílyjén szölvő.)

* Végre nagy későre is tudtak sütni bizalmi adreset az államminiszterhez, melyre „534“ aláírás a bécsi IV-dik választó-kerületből gyűjtetett. Hogy ezen tüntetés mily elkésett erőltet valami, míg szükség magyarázni, miután mindenki tudja, hogy amak tulajdonképp hetekkel előt kellett volna létrejönie eleltül a Smolhához intézett bizalmi adresse-re.

NYILTPOSTA.

— „Szébeni unionista mint igen sokan vannak“ aláírással beküldött különben igen jó indulatú és jó czélból írt cikkcske már csak azért se kiadható, mivel s érdemes szerző még a szerkesztő-ségi szinfall mögött se kívánja megnevezni magát, hogy legalább mi magunk ismerünk az érdemes férfit, ki így végzi kedves levelét: „Nem bánom, miképen lesz magyarázva a beszédem, mert magyarul tudok gondolni és érzeni, de csak egyen nyilvánosan beszélni és írni nem érem.“ Isten tartsa meg e hazának, mely mindnyájunké!

— Arany János urnak. M. Sándor barátunk kedves kötele-ségének ismeri a megfizető felhívást egész készséggel és pedig leg-főbb pár nap alatt megfelleli.

— S. Ferkónak. Háls kösznet a baráti készségért! Többet magán levélben.

POLITIKAI HIREK.

A Lyonban megjelenő „Progrès“ című francia lap hozzájáról Kossuth Lajos letelezés, s azt főképp abból indokolja, hogy Mieroszlawsky csupán csak szláv fölkelést akarván szervezni, a magyar közreműködését mellőzni szándékozik. — Különben a francia lapok pár hét óta ritkán írnak a magyar ügyről — s a mit irtak egy részében nincs köszönet. Weis a „Journal des Debats“ szemleirője, miután nem hiába járt, hihetőleg nyomosabb utasítások értelmében még ferdebb világítást állítja elő a Magyaror-szág és Ausztria közötti viszált, s nem röstelli a mostani bécsi kormányt komolyan „alkományosnak“ nevezni. A lap october 25-diki számában meg írt is ígér a februári pá-tensnek Magyarországon, ha a provisoriumot átmenetl a kormány keresztül viszi; az ad bármely uton (ha a bört le-nyűzzék is a népek) átvindó! A félhivatalos „Constitutionnel“ nem hagyhatja szó nélkül e megjegyzéseket, s mint a minap kimutatta ezen orleaniai lap szemleirőjának alsza-badeltviségét a magyar kérdés, most következtetlenségét illusztrálja ilyenképen: „Ma eggel (25) ezt olvassuk a „Journal des Debats“-ban: Nem merünk békettirést aján-lani oly népek, melyet oly régta elnyomva tartanak. Jól van, mond a „Constitutionnel“: e hát akkor mit ajánl ön? Hadd halljuk! Furesa dolog az ön békettirése, mely Lengyelországra nézve hasztalan és megázó, Magyarországra nézve pedig ajánlatos és becsületes. Nem csodálatos-e, hogy míg Lengyelországnak igaztalanul beszél, ugyanazon pillanat-ban a szintén szerencsétlen és észvértépp oly méltó ma-gyar nemzethez e nagy szavak meri ön intézni: Békettirés! ismét békettirés! s mindig békettirés! mert, mond ön, Európa jelen helyzetében nem lenne szentségtelenebb és meddőbb harez, mint az újjáéltetett (!) Ausztria és Ma-gyarország közti harez.“ Egyébránt a „J. d. D.“ fennebbi bölcselkedése alapjául ama telegramm szolgált, mely Frank-furtból küldetett a párisi lapoknak, hogy a nagyobb ma-gyar lapok irodáit katonaság szállotta meg; a pesti téreket és utcákat katonaság lepi; ágyu: vonatnak alá s fel az ut-czákon égő kandécczal és hogy a vér Pesten patakka foly.

— A „Moniteur“ diésir a osztrák kormány határo-zott eljárását Magyarországra irányában, természetesen, mert Franciaországának nincs érdeke ellen egy eszélytelen, üngylikos politika folytatása Ausztra részéről. Egyébránt ezen bizelgő vállveregést onnan is lehetne tán különösebben magyarázni, hogy Párisban szretnék ha eredménye lenne Mac Mahon bécsi látogatásának mely a velencei kérdésre fog vonatkozni.

— Párisban Bixio nagy lakomát adott oct. 26-án Ratazzi tiszteletré. A meghívottak közt említik Klapkát, Szarvadyt, Vogtot, Turgenieffet.

— London, oct. 26. Kossuth minapi körleve-lét, melyet a „Star“, „Cronick“ és „Advertiser“ nagyon helyeselték, a „Saturday Review“ igen rosálja. Ezen lap az osztrák kormányt nem pártolja, de Kossuthal nem ért egyet. A cik ezt mondja: Azon kedvező bangulat, mit Russel lord az osztrák kormány iránt tanusított, nem ár-hat, még csak szavakban nyilvánul; de egy kormánynak sem lesz azon kívánsága vagy vakmerősége, hogy Magyar-ország ellen, ha függetlenségéért majd harcra kél, tényleg fellépjen. A külügyi hivatal hagyományai nem ok nélkül tartják Ausztriát Angolország természetes szövetségének, Francia- és Oroszország kielégíthetlen diéságya ellen. Palmerston lordot jobbar utálják Bécsben, mint bárhol, mert olykor az olasz és magyar törekvéseket felbátorította. Russel lord talán valamivel „conservativebb“ külpolitikájában; de ha tanácsát fogadták volna Bécsben, akkor Magyaror-szág jogai békés uton helyrálítottak volna, és a kiengesztelődés, melyet most Kossuth helyesen tart lehetetlen-nek, létrejött volna. Igaz lehet, hogy Ausztria talán már nem képes az európai egyensúly fenntartását segíteni, de egy fe-lős miniszternek nem lehet bizalmatlanságát új és bizony-talan tervezésekben, rossz néven venni. Jól értesült angol politikusok sajnálják Magyarországot elszakadását Ausztriától, de jogosultságát elismerik. Kossuth főokoskodása a körül forog, hogy Ausztria fenállása a magyar függetlenséggel össze nem fér. Lehet, hogy ugy van, de nyilatkozata a leg-nagyobb mértékben politikátlan és nem időszerűt. Magyar ország jelen vezetői megszerették magoknak Angolország tiszteletét és szives rokonszenvét, mert állhatatosan a gya-

korlati joghoz tartottak. A bécsi kormány vonakodása Ma-gyarország jogait visszaállítani hatalmas panaszokat szolgáltatott. Kossuth azt mondja, hogy Ausztria ígérteit meg fogta volna szegni; Deák pedig a tényre utal, hogy sem-mi orvoslás nem ígértetett. ... Az osztrák kormányt így ez utóbbi törvénytelen erőszakra kényszeríté; míg Kossuth neki alkalmat szolgáltattott volna arra, hogy magát törvény-ellenes megtámadás ellen védje. A magyarok, ugy látszik, nem szárazföldi politikai jellemmel bírnak, s éppen mivel szabadságuk pozitív és a történelemből kifolyó, ezen nem-zetet csak azon egyetlen másik nemzet érti meg és becsüli, melynek szabadsága szinte a történelemből fejlődött ki. Miután Kossuth és Deák politikája közt nagyon is messzevezető párhuzamát tovább folytatja, így végzi a „Sat. Review“: „Kossuth levele hatásában, ha nem is cél-jában, óvás Deák politikája ellen. Ez nem egy böles és elfogulatlan államférfi levele. Azonban legytink kimélettel egy száműzött iránt, ki helyét hazájában szerencsésebb ver-senytszerek (?) által látja elfoglalva.“

— Az „Op.“ 25-diki számában, mint táviratilag érte-sülünk, Kossuth leveléről írván, többek közt ezt mond-já: „Olaszország a római és velencei kérdé megoldását egy-szerűen azért nem siettetthi, mivel az utóbbit nem le-het barátságosan elintézni Ausztriával, hanem fegyveres erő kell hozzá. Erre nézve mindenképp szervezni kell a had-sereget, s az országpolitikailag rendben kell lennie. A római kérdés tisztán morális. Megoldása nem ágyuktól függ, hanem Franciaország beleegyezésétől, s ha lehetséges, a pá-pától is. Róma, a reactio központja, okozza Olaszország gyengeségét, s ha oly karban volnánk is, hogy háborút in-dítsunk Ausztria ellen, először a római kérdésnek kellene megoldatnia. Róma felszabadulása hihetetlen erőt adna Olasz-orzágnak s meggyőzné Európát Velence emancipációjának, s az Olaszország iránt kevésbé kedvezően hangolt hatalma-kat egy háborúnak szükséges voltáról. Európa tudja, hogy a Velence miatti háboru elkerülhetetlen; de bizonyosan el-ítélne bennünket (olaszokat), ha most háborút indítánk Magyarországot.“

— A király novemb. 10-dikén jelen lesz az ancona-bolognai vasut megnyitásán.

— Lamarmora tábornok, az Italia szerint, novem-ber 1-sejére érkezik Nápolyba — addig Cialdini nem hagy-ja oda állomását.

— London, oct. 25. Azon parlamenti tagok között, kik a napokban választótközhöz szötlöttek, említendő Dunlop ur Greenwik szabadelyi képviselője (és közel rokona a bé-si követségi titkárnak) Dunlop ur élénk rokonszenvét nyilatkoztatta ki Poroszország irányában, melyet mint Né-metország fejét kívánna látni, sajnálkozott, hogy az angol-német viszonyok nem oly szívélyesek mint kellene. — Quid-ford szabadelyi képviselője Onslor ur magát Bright és Cobden tántorithatatlán hívének vallá, a be nem avatko-zási politikát minden oldalra erősen pártolja és ezt jóslja: Mindenfelé a háboru előjeleit látom, de nem angol háboru-nak. Azon véleményben vagyok, hogy tavaszig kitör a há-boru Magyarországon, de Angolország békének fog örülni.

— Varsóból, october 22-ről a következő tények-ről értesül a „Nord“:

A porosz határon ide szánt, és fegyverrel rakott 7 kocsi fogtak fel. Egy itteni kereskedő czukorgyárából zsan-dárok által a várba vitetett, s mint mondják azért, hogy pénzt küldtöt volna külföldre fegyverek bevásárlása végett. ... A kereskedők s iparosok, kik Kosciuskó ünne-pén boltjaikat tilalom dacára bezárták, a megállapított 100 ezüst rubeles pénzbírságot néhány naptól fogva esendesen fizetgetik, A kisebb üzletek tulajdonosainak 15 rubelig le-engedtek az összegből. Az államtanács közgyűlése néhány új törvény behozatala és az 1860-diki számadás előleges megvizsgálása után 3 hétre elnapoltattok.

Néhány nap óta ugynevezett bankkötői a jöven-dő lengyel kormánynak, köröznek itt. Ezek az angol nyelven irt utalvány áll Rothschilder Párisban, aláírás és datum nélkül. Ezen papirokat, noha magokon hordják a valódiatlanság ölyegét, s vagy valamely iparlovag, vagy éppen kormány-ügynökök által adattak ki, némely szeren-sétlen hiszékeny ember fizetésben elfogadja. Mindennemű bizottmányi hivatalnokoknak megparancsoltatott, hogy a hi-valat-kokárdákat azonnal sapkáikra illeszszék, hogy előfor-dulható esetekben az „aljas néptől“ megkülönböztethessenek, melynek tüntetéseit a „kötelessége teljesítésében lelkiisme-tes sereg“ többször erőszakkal kénytelen elnyomni. Ezen perancesolat eddig nyilvánosan nem hirdettetett ki, de e hir-detés nem látszik észszerűnek a népre ruházott hízalgó czimek miatt.

A francia lapok Krakóból oct. 22-dikéről következő távirati tudósítás közölnek:

„Daczára az ostromállapotnak Varsóban folyvást tart a lázító proclamatiók terjesztése. Sok utazó az osztrák-lengyel határokról visszatartatott, s sors ért egy osztrák diplo-matát is, ki azonnal visszatért Bécsbe panaszt emelendő.“

„Holnap — mint vasárnapon — összehittközéstől tartan-nak, mert a nép bizonyosan nagyszámmal fog megjelenni a még mindig bezárt templomok előtt.“

— Varsóból, oct. 24-ről írják: Mindennap hoz va-lami újat, ha bár nem jobbat a multnál. Tegnap Lam-bert helytartó a varsó-bécsi vonalon rendkívüli vonattal el-távozott, mint mondják, Párisba. Helyét ujjalag a két hó-nap előtt e szinpadról lelépett hadügyminiszter Suchoza-net, a császári főtábornoki segéd fogja elfoglalni, ki már meg is jelent. Sőt ma már be is mutatta magát a publicum-nak cserkeszek kíséretében, az utcákon megsemmelvéen a felállított táborokat. Tehát ismét a régi kormány minden pe-reputyostól! — Wielopolszki, ki Suchozanettel folytonos czivódásban él, s előbb őt meg is buktatta, most elhatározva volna hivataláról lemondani. — A „Schl. Ztg.“ a helytartóvaltozást összeköttetésbe hozza azon zavarval, melybe Lambert gróf bozta a kormányt a katolikus tem-plokok kevésre becsülésével, mit neki, mint katolikusnak, kétszeresen rónak fel a lengyelek.

— Posenben, mint a „Dzienn. poz.“ jelenti, e hó 27. egy keresztet akarnak felállítani a Lengyelország- és Lithvaniában legyilkolt testvérek emlékére, hogy tisztelet-

ben tartassék ama kötelek, melylyel a testvérek egymással összeköttenek, s kell, hogy összekötessenek. Ez ünnepekre mind a papság, mind a polgárság s általában mindenki, ki részt venni szándékozik, meghívatik.

Ujabbak. Bécsből october 30-ról kelt távirati tudósítás szerint Magyarország hercegprimása — minthogy a császár a fővárosból távol van — az nap még nem fogadtatott, de elfogadtatása másnapra lón határozva.

— A „Wanderer“ esti lapjában írja, hogy a háziadónak eddig hallgatólalag eltűrt beszédese Magyarországon ezután meg fog akadályoztatni.

— A „Wanderer“ oct. 29-ki reggeli lapja szerint a 27-ki minisztertanács elhatározta, hogy jövőre a magyar királyság területén minden felségvértési és felségárusítási pert e czélra felállítandó haditörvényszékek fognak ellátni és a legfelsőbb folyamodásig el is itélni.

— A „Wiener Corr.“ úgy értesül, hogy a miniszterváltozásról szállongó hírek még most alaptalanok.

— A „W. Corr.“ szerint a teljes autonómiával visszaállítandó szerb vajdaság törvényhozási joggal is

fog felruházni a belügyekre nézve. Minden szerb a vajdasági közigazgatás alá helyeztetik. Az első vajdát a kongresszus választja, jövőben pedig a szerb népesség maga egyenes választással.

— Ragusa, oct. 30. A folyó hó 26-diki harcban a törökök 46 halottat vesztek (köztük Muchtar bey) és 25 sebesültök van. A felkelők vesztesége nem tudható. Ezek Sumánál vannak s a török házakat gyújtogatják.

— Szent Péterváron oct. 25-ről kelt levelek szerint a muszka fővárosban negint zavargás volt. Ugyanis 700 tanuló újra beíratta nagát, s 24-dikén követelték, hogy a be nem írottak is vétessenek fel. Az egyetemen zavar támadt. Katonaszág lépett közbe. A tanulók tetteleg ellenállottak. 200 tanuló elfogatott, egy megsebesült.

— A „Siècle“ egy cikkében „Lengyelország és Magyarország“ czim alatt kimondja, hogy a két nemzet függetlensége és kielégése nélkülözhetlen a világ-békére nézve.

— A „Pays“ Scitovszky hercegprimás közelebbi iratáról szólván hozzá teszi, hogy mint értesül, az unjon-

czási rendszabály elhalasztásában semmi veszély se lett volna.

— A belga kormány az olasz királyságot közlebről elismerni készül.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről

October 31-ikén: Nemzeti kölesűn 79.90. % Metalliques 66.—. Bank-részvény 741.—. Hitel-részvény 177.60. Váltó Londonra 137.75. Ezüst 137.15. Arany 6.54.

October 30-dikán: Urbéri kárpótlási kötvény: Magyarországi 67.—. Erdélyi 64.—.

Gabonaár Kolozsvárról october 31-én 1861.

(Bécsi mérteje osztrák értékben.)

Tisztabúza 5 frt 33 kr. Elegybúza 4 frt 33 kr. Rozs 3 frt 53 kr. Árpa 2 frt — kr. Zab 1 frt 30 kr. Török-búza 2 frt 74 kr. Pityóka 1 frt 60 kr. Marhahús 16 kr. Jegyzés. A marhahús fontja november 1-től kezdődőleg 14 krajczarra szállott le.

T. és felelős szerkesztő DOZSA DÁNIEL.

H I R D E T É S E K.

HIVATALOS.

(348)

Császári nyiltparancs.

(1—4)

MI ELSŐ FERENCZ JÓZSEF, Isten kegyelméből austriai császár, Magyar- és Csehország, Lombardia és Venetia, Dalmát, Horvát, Tótország, Galiczia, Lodomeria és Illír: s Jerusálem s. a. t. Királya; Ausztria fő Hercege, Toscana és Krakó nagy Hercege; Láharingia, Salzburg, Steier, Karantán, Krajna és Bucovina Hercege, Erdély nagy Fejedelm; Morvaország ör Grófja, Fel és Al Slézia, Modena, Párma, Piacenza és Guastalla, Osváczin és Zátor, Teschen, Friaul, Ragusa és Zára Hercege, Habsburg, Tirol, Kyburg, Göz és Gradiska hercegitett grófja; Trient és Brixen Fejedelm; Fel és Al Lausitz és Istra ör Grófja, Hohenembs, Feldkirch, Bregencz, Sonnenberg, s. a. t. Grófja; Triest, Cattao és Szláv örgrófság Ura, a Szerb Vabdaság nagy Vajdája s. a. t.

Mintán az állam-költség-vetésnek az egész birodalmi tanácsot illető megvizsgálás eddig meg nem történtetett, és így az 1862-ik évi közigazgatási évre az állam szükséglet alkotányos uton még eddig meg nem állapíthatott; más részt azonban a folyó állam szükségletek fedezéséről gondoskodni kell, és mintán továbbá 1861-ik év február 26-i állam-laptörvény 10. §. szerint, az adók és jövedékek a fenálló törvények szerint szedettek, míg csak alkotányos uton meg nem változtatnak; rendeltetik, hogy a közvetlen adók az 1859-dik évi majus 13-án behozott rendkívüli pótlékkal együtt az 1862-dik évi közigazgatási évre ugyanazon módon és ugyanazon mennyiségben veendő tartozásba, és beszédek, mint az 1861-dik évre elrendeltetett.

Azonban fentartjuk magunknak a netalán szükségesnek mutakozó és alkotányos uton elhatározandó változtatásokat még az 1862. közigazgatási év folytatában érvényesíteni.

A mi pénzügyministeriünk lévén az ebbeli teljesítés végett felhatalmazva.

Adatott a mi fő- és székelő városunkban Bécsben, october hó 12-én, ezer nyolczszáz hatvanegyedik évben, uralkodásunk tizenharmadik esztendejében.

Ő cs. kir. apostoli Felségének legfelsőbb parancsára

F. H. Rainer s. k.

Plener s. k.

Legfelsőbb rendelésből: B. Ransonnet s. k.

(341)

4384.

Hirdetmény.

(3—3)

Az alóliit cs. k. postaigazgatóság indítványára a magas cs. k. pénzügyi ministerium folyó évi september hó 24-éről 23547—1713 sz. alatt kelt helybenhagyásával a Kolozsvár és Marosvásárhely közti jelenleg hetenként kétszeri máhaposkakocsi menete még kettővel megsaporítván folyó évi november 1-étől kezdve ezen postakocsik hetenként négyszer fognak menni, és pedig oly módon, hogy azok Kolozsvárról minden hétfőn, kedden, pénteken és szombaton 5 órakor délután elindítatni és M. Váshelyre más nap reggel 6 órakor megérkezni; Marosvásárhelyről pedig minden szerdán, csütörtökön, szombaton és vasárnap este 6 órakor visszajöni és más nap 6 órakor reggel Kolozsvárra érni fognak.

Ez azon megjegyzéssel tételik közhirrre, hogy az utasokra nézt eddig fenállót fuvardíj változatlanul megmarad és hogy a hétnek többi napjain Torda és M. Váshely közti levélpostamenetek alkalmaztatnak, melyek a Kolozsvár Torda és N. Szeben közti naponkénti máhapos menetekhez csak lakoznak.

Az erdélyi cs. k. postaigazgatóságtól
N. Szeben, october 16-án 1861.

NEM HIVATALOS.

(346)

Uj fűszer-, festék- és anyag-kereskedés!

(1—3)

Alóliit tisztelettel jelenti a t. cz. közönségnek, hogy a Szathmári piacszori 455. sz. háznál **kereskedést nyitott**, a melyben a **fűszer- és anyagárúk** nagyszerű raktárán kívül saját gyártmányú olaj-készítményei is találhatók, jelesen háromszor tisztított **mécs- és len-olaj- firnisz**, olajba tört **festékek** sat.

A külfölddel való egyenes összeköttetései lehetségesé teszik alóliitnak, hogy nemcsak saját gyártmányait, hanem a többi cikkeit is egyenesen első kézből és a legjobb forrásokból kapván, úgy kitűnő minőségre, mint jutányos árra nézve egy versenyző se lesz képes rajta túlnenni; azonkívül éppen e körülmény képessé teszi, hogy pénzváltási állampapír, és egy bel- mint külföldre terjedő ügyletekben pontos és jutányos közbenjárását és szolgáltatását ajánlhassa.

Remélvén, hogy kereskedői és gyártalajdonosi eddigi működésével sikerült nevének jó hangzást szerezni, újból ajánlja új kereskedését a tisztelt czimti közönségnek.

Kolozsvárról, october hóban 1861.

KISS MÓR.

(342)

Haszonbér.

(2—3)

A gr. és b. Bánfi család n. sebesi határon lévő Gyalu mare nevű terjedelmes bükkös erdeje, hamuszir főzés végett, árverés útján haszonbérbe adandó. Az árverés leszén 1861-ik évi november 14-ik napján d. e. 9 órakor B. Hunyadon uradalmi felügyelő Endes Miklós úrnál, és Kolozsvárról ügyvéd Mikó Lőrincz úrnál is sétáló utcában 16 szám alatt.

(349)

Egy új bécsi schalus kocsi eladó.

(1—3)

Értekezhetni b. magyarutczában, lackirozó **Stadler Frigyes** úrnál, 429 szám alatt.

(345)

STEIN JÁNOS KÖLCSÖN-KÖNYVTÁRA

(1—1)

Kolozsvárról, középütcza 456. sz.

Bátorkodom a t. cz. közönséget több ezer darabból álló **kölcsön-könyvtáramra** figyelmeztetni. Könyvtáram főképpen a magyar és francia irodalom új termékeivel gazdagított; a német irodalom újabb s jobb termékeire is kellő figyelem van fordítva.

Vidékieknek, kiknek ritkán van alkalmuk a könyvek kieserélésére, olcsó föltételek mellett nagyobb számú könyveket is küldök.

Együttal ajánlom vásárlásoknál **könyvkereskedésemet**. — Raktáramban a bel- és külföld újabb termékei folyvást kaphatók.

IMAKÖNYVEK

katholikusok és protestánsok számára, úgy egyszerű mint a legesinosabb bársony kötésben nagy választékban találhatók.

Irodalmi újdonságok, melyek hírlapokban vagy jegyzékekben mások által hirdettetnek, nálam szintén kaphatók.

Továbbá ajánlom

Képgyűjteményemet,

melynek beszerzésénél legfőbb tekintettel voltam hazánk történetéből kisebb s nagyobb formákban megjelent műlapjaira, jelesebb magyarjaink kisebb s nagyobb arczképeire. Ezen kívül raktáram jól el van látva **szenképekkel**, 50 krtól 3—4 frtig, **táj- és vadászkepekkel**, feketén úgy mint színezve.

(347)

Ó v á s.

(1—3)

A Kolozsvári Közlöny oct. 27-ik és a Korunk oct. 29-ik számjában közhirrre tételtek, hogy gr. Eszterházi Antal ur 6 nágának Magyar Laposi s ahoz tartozó jószágaiiban a regálék folyó év december 5-én közárverés mellett 1862-ik év január 1-ső napjától kezdve haszonbérbe fognak adatni. Ezen hirdetményt alóliit tévedésnek s ha nem az, úgy törvénytelennek nyilvánítja, mert alóliit 1859-ik év majus 31-én kelt, törvényes kellekkel ellátott, beis táblázott kötlevel mellett 1866 ápr. 24-ig vette ki haszonbérbe, s azon kötlevel mellett 1860 ápr. 24-étől fogva azon Regálékul némely fekvő birtokrészekkel tényleg bírja is. Ennélfogva alóliit innépélyes **óvást** teszen mind a czélba vett haszonbérbeadás ellen mind a helytelen hirdetés ellen, figyelmeztetvén mindenkit arra: hogy alóliit jogaiiban magát megrovíditelni nem fogja engedni, s a haszonbérbe venni szándékozó magának kellemetlen s bizonytalan kimenetelű ürt szerezni kerülje.

Hirsch Ignác.

(330)

Hirdetés.

(3—4)

Alóliit tisztelettel jelenti a helybeli t. cz. gazdaközönségnek, hogy **Vidacs István Kolozsvári fiók-gyár-raktárába** a következő gazdasági eszközök érkeztek meg, u. m. eredeti **Vidacs-ekék és taligák**, kétféle **szecskavágók**, **kukoricza-morzsolók**, **répavágók**, **szelelő és szoró-rosták**. A szelelő és szoró-rostákat különösen ajánlom a t. cz. gazdaközönség figyelmébe, mivel munkája igen jó és szapora. egy óra alatt 50 vékát legkisebb porlékú kiválaszt; a kukoricza-morzsoló 3 ember segítségével 10 óra alatt 100 vékát fejt le; a kisebbféle szecska-vágó 3 ember segítségével egy óra alatt 45 vékát, a nagyobbféle ugyan csak 3 ember segítségével 54 vékát lőörőre alkalmazva pedig 85 vékát vág.

Ezen kívül találtnak többféle gépek u. m. kapáló, töltőgép, Haward féle boronák, vetőgépek sorra akár pedig szorva vetésre. A mely gépek a raktárban nem lennének, azokkal megrendelés útján a pesti gyárból a legrövidebb idő alatt szállíthatók.

Továbbá elvállalok mindenféle, akár gőzgép, akár malom javításokat. A munka jóságáról egy évig kezeskedem.

Lakásom: kül-monostorutczában 89. sz. alatt.

Vidacs István fiók-gyár vezetője
Baris József, gépész.